

107.

EGLON ciuitas, cuius regem Dabir. cum euocasset in auxilium contra Iosue Israelitas Adonisedec rex Hierusalem, & profligati essent magno praelio, stante ad vocem Iosue sole; ipsi verò Reges se abscondissent in spelunca vrbs Maceda, iussit eos ibi custodiri, postea cæsis omnibus, eduxit quinque reges & suspendit super quinque stipites, & fuerunt suspensi vsq; ad vesperum. Ios. 10. 12, 15. Est autem nunc villa prægrandis in duodecimo lapide Eleutheropoleos. Hier. in lo. Hebr.

108.

ELEUTHEROPOLIS, hoc est, libera ciuitas, floruit tempore Hieronymi, & ab ea, tanquam à famosiore multorum locorum distantias metitur, vt patet in lib. de lo. Hebr. vbi & regionem nominat Eleutheropolitanã. nec tamen errore vel imprudentia caruit Hieron. qui huius vrbs situm, à qua reliquarum dimensioes deducit, omiserit, neque iniuriã arguit Zieglerus, quemadmodum & in Legione.

109.

ELTHEI, in tribu Iuda. Hiero. in loc. Hebr.

110.

ELOLATH. in tribu Iuda. Hier. in lo. Hebr.

111.

ELVL, in tribu Iuda, forte erit Alul. Hier. in loc. Hebr.

112.

EMAVS, quæ & Emmaus Ammaus, & Ammaum, castellum, & ciuitas insignis, vna ex vndecim toparchijs, ordine sexta. Hanc aliqui collocant in tribu Dan. Apud hanc urbem Iudas Machabæus fugauit exercitum Antiochi. Distat ab Hierosolymis itinere sesquihoræ, trium verò horarum & dimidiæ, vt Siglerus ait. Fuit patria Cleophæ, Nobilitatus locus hic fuit miraculo Christi, quem in castello hoc discipuli duo cognouerunt, post resurrectionem, in fractione panis. Sed & aliud miraculum, quod, quemadmodum & alia multa, ait Sozomenus, solis indigenis per traditionem fuit cognitum. Est, ait, vrbs Palestinæ, quæ iam Nicopolis dicitur; cuius quidẽ vt pagi (sic enim iam tum fuit) diuinus Euangeliorum liber facit mentionem, eamq; Emaus appellat. At Romani, capta Hierosolyma, & parta contra Iudæos victoria, Emaus Nicopolim appellarunt. Ante hanc urbem propter triuium (in quo Christus post resurrectionem à mortuis cum Cleopha incedens, simulabat se ad alterum pagum properè contendere) est fons quidam salutaris, in quo non homines modò, qui ægrotant, loti curantur, verum etiam alia animalia, quæ varijs morbis laborant: Nam ferunt Christum cum discipulis quodam tempore è via ad fontem illum diuertisse, inq; eo lauuisse pedes, & ex eo tempore aquam vim morbis medendi habuisse. Dicitur à quibusdam ipse Christus Cleophæ domum in Ecclesiã dedicasse. Refert in Chronicis Eusebius, anno Christi 131. Nico-

Ioseph. 8. bell. Iud. 2. Salig. tom. 10. cap. 6. 1. Mac. 3. 4. 9. Fretel. pag. 20. Vitriac. 6. 63. Luc. 24. Mar. 16.

Sozo. hist. Eccle. 5. c. 20. hist. Tripar. 6. cap. 42. Nicep. 10. hist. eccle. 31.

Vvilb. Ty. 7. bel. f. 24.

Ioseph. 17. antiq. 16. & 2. bel. 3.

polim terræ motu concidisse: fuerat & iam olim bello Iudaico iussu Vari exusta: pro cuius instauratione Iulius Africanus, Ecclesiasticus scriptor temporum, legationem suscepit, anno Christi bis centesimo, vigesimo & quarto, sub Imperatore M. Aurelio Antonio, qui Macrino successerat. Habuit temporibus Christianorum, cum occupassent terram sanctam, Episcopum, qui erat sub metropolitano Cæsariensi.

Hieron. in epitaph. Paula. & in catalo. Script. Eccl. & in loc. Hebr. Brocard. iti. 6. & 7. Breid. eod. Vvil. Tyr. 14. bel. fac. 12.

113.

HIC Iudas Machabæus tribus millibus Iudæorum, contriuit Georgiam, & quadraginta septem millia gentium bellatorum Antiochi Epiphanis. 1. Mach. 3. 4.

114.

ENA DDA, villa, vsq; hodie ostenditur in decimo miliario pergentibus Aeleam, vt Hieron. autor est, in loc. Hebr.

115.

ENAIM, ciuitas. Ios. 15.

116.

ENGADDI, quæ & Engadda Iosepho, prius dicta Asafonthamar, id est, vrbs palmarum, eò quod floreret palmis & balsamis. Inhabitarunt quondam Amorrhæi hanc urbem, quos interfecit Chodorlahomor; iuxta eremum Cades. Sita est in montibus quorū horrida sanè & admiranda dispositio est, nam cū altissimi sint; & ipsæ rupes præruptæ prominent, & quasi ruinam minentur, ita traseuntes perturbant, dum sibi quisq; timet, ne in se & subiectas valles concidant. Ager olim egregius, gratissimum spirans odorem multitudinis arborum, & aliarum odoriferarum herbarum, maximè balsami, quæ eò loci vbertim nascuntur. Sunt autem balsama arbusculæ, vini omnium terrarum Iudææ quondam concessæ, quas vineas Engaddi Solomon in Canticis nominat; quarum frutices si acuto vitro, lapide, osseisue cultellis incidantur, stillant succum preciosissimum, eximie suauitatis, quem opobalsamum vocant, præferturq; omnibus odorib. Hunc hortum seu vineas balsami, tempore Herodis Magni Cleopatra Aegypti regina, concedente Antonio, vel amatore, vel marito, inuidens tantam fælicitatem Herodi, transtulit in Aegyptum, vbi irrigatur à fonte paruo, vberimè tamen fluente; in quo fama est sæpè lotum à B. Virgine puerum Iesum adeoq; ex eo potum sibi & sponsæ suæ sanctum Ioseph parauisse. cum in Aegypto esset, atq; ideo ab incolis in veneratione & cultu haberi maximo. Sunt tamen adhuc furculi quidam balsamorum in monte Engaddi, sed nullius cultus, nullius proventus videlicet hoc est iustitiæ Dei iustissimū iudicium, qui sese vlcisitur de peccatoribus & persequentibus nomen suum, vt quoniam Herodes olim balsami possessor puerum Iesum persequebatur, Iesus fugiens in Aegyptum, post se traxit balsami hortum. Est aut hortus hic in Aegypto situs, inter Heliopolim & Babylonem, habens in longitudine duos

Genes. 14. & ibi Hier. Ios. 15. 2. Par. 20. Ezec. 47. Brocard. iti. 6. Breid. eod.

Cant. 1. Ioseph. 1. bell. 13. Brocard. iti. 6. & in descrip. Aegypt. Breid. ibid. & die 6. Octob. Salig. tom. 10. ca. 6. Fretellus Vitriac. cap. 85.

duos iactus arcus, in latitudine unum, terræ ferè albæ. Nos, cum ibi essemus, ait Saligniacus. in mense Septembri. balsami lignum humile erat, palmi scilicet & dimidij in altitudine, folia habens parua vt ruta, albiora tamen. Messis balsamitalis est: Decerpitur folium ex stipite contra solem, moxque gutta lucida & mirè fragrans scaturit ex ruptura, & hic balsami preciosissimus liquor vitreis vasis colligitur, minimè fluxurus nisi ad ortum solis fiat ruptura. Fonticulus autem Iesu paruulus est, non sufficiens irrigationi totius horti: quare Saraceni alium foderunt iuxta illum puteum, ex quo quatuor boues aquam protrahunt per rotam, sperantes ex vicinitate fontis IESU aquam fore salubrem; at longè aliter res euenit, donec missis canalibus, aquam putei ducerent in fontem Iesu; quo factò largiter & salubriter ex aquis mixtis rigatur balsami hortus. Mirum dictu: veruntamen à meridie Sabbati vsque ad auroram diei Lunæ boues nullo verberè impelli possunt, vt in protrahenda aqua laborent; quod est fidei nostræ testimonium celebre, Sed & Saraceni hîc se & pueros suos lauant, non vt baptizentur, sed vt corporum suorum foetorem naturalem euadant. Hactenus ille. Fuit Engaddi vna ex præcipuis Iudææ urbibus, vna scilicet toparchiarum ordine nona; distans ab Hierosolyma stadijs trecentis vt Iosephus autor est. Atq; etiam num ostenditur, autore Hieronymo, vicus prægrandis Iudæorum Engaddi iuxta mare mortuum,

*Ioseph. 3.
bell. 3.
Hieron. in
loc. Hebr.*

117.

DESERTVM Engaddi, hîc Dauid aliquando latuit, cum à Saul hostili animo ad mortem inquireretur. 1. Reg. 24. Brocard. itin. 6. Breid. eod.

118.

ENGALLIM, vt quidam vicus, vt alij volunt, vrbs in principio maris mortui, vbi scilicet Iordanis influit in mare. Atq; ex hoc loco tendebant retia sua piscatores ad siccandum vsque Engaddi. Ezech. 47. & ibi Hieronymus.

119.

ENGANNIM ciuitas. Ios. 15. nunc vicus est iuxta Bethel, Hieron. in loc. Hebr.

120.

EPHRON mons; in quo erant vrbes & vici. Ios. 15. ciuitas in tribu Iuda, vt Hieron. docet in loc. Hebr. fuit etiam filius Seor eo nomine, Genes. 23. à quo ciuitas nomen accepit. 2. Paral. 13. 1. Mach. 5.

121.

EREP, in tribu Iuda. Hieronymus in loc. Hebr.

122.

ESAAAN ciuitas. Ios. 15.

123.

ESAV, in tribu Iuda. Hierony. loc. Hebraic.

124.

ESNA, vt Hieronymus, Asna, ciuitas. Ios. 15.

125.

ESRON, siue Efrom, Hesron, dicitur etiam Afor, ciuitas iuxta eremum. Ios. 15. Benedict. in Afor in indice. Hieronymus in loc. Hebr.

126.

ESTHEMO, quæ & Esthamo, & Esthemoa, Istemo, Istimon, inclyta Sacerdotum vrbs Ios. 15. 31. 1. Reg. 30. 1. Par. 4. 6. nunc autem ostenditur prægrandis vicus Iudæorum in Daroma, qui locus ad Elautheropoleos pertinet regionem. Hieron. in loc. Hebr.

127.

ETAM, quæ & Aetham, & Ethan, petra firma, munita valde; vbi Samson aliquando habitauit in spelunca, iuxta torrentem: in qua ædificata est ciuitas postea, quam Roboam rex Iuda communiuit ædificijs.

*Iudic. 15.
2. Para. 11*

128.

ETH siue Heth, locus in regione Hebronis, quem Ethai, seu Hethai populi, ab Ethæo siue Hetæo filio Canaan orti, incoluerunt: à quibus Abraham speluncam duplicem emit. Ex hoc etiam loco Vrias, vir Bersabee, fuit oriundus, qui Ethæus siue Hethæus teste Hieronymo vocitatus est.

*Gen. 10. 19.
23. 26. 27.
Exod. 3. 13.
1. Reg. 11.
23.
4. Reg. 7.
Hier. in 1.
Par. 11. &
alibi.*

129.

ETHER. ciuitas. Ios. 15.

130.

ETNA, in tribu Iuda. Hieronymus in loc. Hebraic.

131.

EVIN, in tribu Iuda. Hieronymus in loc. Hebraic.

132.

GABAA, ciuitas. Ios. 15. nunc viculus contra Orientalem plagam Daromæ Hieron. in loc. Hebraic.

133.

GABAATHA, villa in duodecimo miliario Eleutheropoleos; vbi etiam dum ætate Hieronymi sepulcrum Abacuc ostendebatur. Hieron. in loc. Hebr.

134.

GABATHA, oppidum iuxta Bethlehem in Iuda: est & viculus contra Orientalem

talem plagam Daromæ. Hieronymus in locis Hebrai.

135.

GADDA, olim ciuitas, ætate autem Hieronymi villa in extremis finibus Daromæ, contra orientem, imminēs mari mortuo. Ios. 15. Hieron. in loc. Hebr.

136.

GADER, quæ & Gedra; habuit Regem priusquam terram promissam ingrederentur Israelitæ, quem interfecit Iosue, vt auctor est Hieronymus. Fuit hæc patria Balanan. qui in diebus regis Dauidis præpositus erat super oliueta & ficeta, quæ erāt in campestribus.

137.

GADDERA, in tribu Iuda; nunc appellatur villa ad regionem ciuitatis Aeliensis nomine Gadora circa Terebinthum. Hieron. in loc. Hebr.

138.

GEDEROTHAIM, alias Giderothaim, ciuitas. Ios. 15.

139.

GIDEROTH, quæ & Gaderoth, vrbs Iuda, vt alij volunt Dan, quam ceperunt Philistijm. Ios. 15. 1. Par. 12. 2. Par. 28.

140.

GILO, quæ & Gelo, ciuitas. ex hac ciuitate fuit Achitophel, consiliarius Dauidis, cuius consilium, quasi si cui Deus loquere, tur; qui cum à Dauid ad Absalonem defecisset precabatur sanctissimus Rex: Deus dissipet consilium Achitophel, quod quidem ita euenit: nam cum spreto, quod dederat ipse, consilio, aliorum sententia sedisset animo Absolonis, abiit, & compositis rebus suis suspendit se in Gilo. Ios. 15. 2. Reg. 15. 17. 23.

141.

GISON, in tribu Iuda. Hieronymus in loc. Hebr.

142.

GOMORRA. vna ex quinque ciuitatibus Sodomorum, quas Dominus in baculo virtutis & iustitię suæ persecutus est, & extinxit. Gen. 19.

143.

GOSSEN, Hieronymo Goson, à qua & circumiacens plaga terra Gosen appellatur: expugnauit & hanc Iosue. Ios. 10. 11. 15. Hieron. in loc. Hebr.

144.

TVRRIS gregis, hebraicè Ader, siue Eder, campus est vberimus, pascuis & grandibus oliuis refertus; distat passibus ferè mille à Bethlehem, vbi Iacob patriarcha fixit tabernaculum, & paut greges suos: ibique eo habi-

tante Ruben patris thorum violauit. Atque hoc ipso in loco, pastores vt prædixerat propheta Michæas, nocte vigilâtes super gregem suum, viderunt & audierunt Angelos canentes: Gloria in excelsis Deo; vbi postea templū erectum est SS. Angelorum à B. Helena. Atque adeo sacellum hic erectum est in tantæ rei memoriam medio in agro.

Hieron. in loc. Hebr. & epist. ad Eustoch. Mich. 4. Luc. 2. Niceph. 8. hist. Ec. 30. Salig. tom. 10. cap. 2.

145.

HEBRON, siue Chebron, prius dicebatur Arbee, (corruptè autem in Græcis codicibus scribitur Arboc) & Mambre, & Cariatharbe, hoc est, ciuitas virorum, eò quod quatuor Patriarchæ Adam, Abraham, Isaac & Iacob ibi habitauerunt, & sepulti sunt: licet quidam suspicentur Adam cõditum esse in monte Caluarie: dicitur aliquando etiam conualis Mambre, vt Benedictus annotauit. vrbs fuit antiquissima vrbium terræ Chanaan, septem enim annis ante Tanim Aegypti vrbem condita est, sita in monte Hebron. Regia olim & metropolis Philistinorum, & habitaculum erat Enachim, hoc est, gigantum, quibus à Caleb expugnatis & deletis, vrbs pro tutissimo asylo assignata est fugitiuis, & data Leuitis cum suburbano duorum millium cubitorum reliquum eius vrbis, agri, villæ, dono datum est ipsi victori Caleb. Erant autem gigantes illi statura & specie cæteris mortalibus dispares, visu simul & auditu horribiles, quorum adhuc ostenduntur simulacra vel reliquiæ ibi, ait Iosephus, qualia vix credant, qui non viderunt ipsi. Postea ab vno filiorum Caleb sortita est vocabulum, factaque est vrbs primaria tribus Iudæ, & postea sedes regni Dauid, qui regnauit in ea annis septem. Quin & Absolon in Hebron votum se vouisse mentiendo dixit, id est, orationem facturum in loco, quo requiescunt Abraham, Isaac, & Iacob: facta autem hic cum Achitophel & multis alijs coniuratione. regnum Patris inuasit. Cum à Christianis possideretur, erat insignita Episcopali sede, cū Latini terram Sanctam occupauissent; nam Græcprum tempore duntaxat prioratus fuit. Quam prærogatiuā meruit intuitu seruorum Dei, Abraham, Isaac, & Iacob: habuerat & iam antea templum ornatissimum, ab Helena Constantini filij instinctu, constructum. Hodie autem præter magnas & admirabiles ruinas nihil ibi cernitur, sed spacio quantum ter iacit arcus, Austrum versus, declinâdo tamen paululum versus Orientem, est Hebron noua extructa, in loco videlicet speluncæ duplicis, quæ cum olim habuisset Ecclesiam cathedrallem, vt diximus, nunc in spurcissimos Turcarum ritus redacta est. Huius Episcopatus titulum vsurpat sibi nunc suffraganeus Episcopi Traiectensis.

Gen. 23. 35. 1. Par. 3. 2. Mach. 5. Ios. 14. 15. Hieron. in epitaph. Paul. & in quæst. heb. in Gen. & in loc. Hebr. Ioseph. 5. bell. 7. Vit. Tyr. 10. bel. sa. 8. Num. 13. Ios. 20. 21. Ioseph. 5. an. 5.

2. Reg. 2. 3. 2. Reg. 15. & ib. Hie.

Vvil. Tyr. 24 bell. sac. 3. Niceph. 8. hist. Eccl. 30. Brocard. itin 6. Breidenb. eodem. Fretellus. Vitriac. cap. 57.

146.

MONTANA Hebron. Ios. 11.

147.

PISCINA Hebron. 2 Reg. 4.

G

148. HE-

148.

Ioseph. 14. ant. 22. & 1. ant. 12. & 17. ant. 2. 11. & 3. bel. 2. & alibi. Krov. & B eidenb. un. 6.
HERODIVM, castrum in primis memorabile, natura simul & arte munitum; quod Herodes magnus, postquam regno positus est, in eo loco, vbi olim Iudæos vicerat magnificè rotundis turribus exædificavit. Distat ab Hierosolymis sexaginta stadijs, locus ipse ita se habet: Collis est leniter acclivis, attollens se in manufactam altitudinem, habens mammæ specie circumferentiam: estque distinctus teretibus turribus, ascensu per arduo per ducetos gradus marmoreos ascendebatur. Intus autem diuersoria regia magnis impensis structa, tam ad firmitatem, quam ab pulcritudinem, & in pede collis habitationes spectatu dignissimæ; tum propter alia, tum propter aquæductus egregios, magnos sumptu è longinquo perductos. Circumiacens planicies ædificijs referta est ad iustæ vrbs magnitudinem, cui collis ille vice arcis imminet, atque ita instructum de suo nomine vocavit Herodium: fuitque ex vndecim Toparchijs Iudææ, ordine decimus. in Hierosolymorum expugnatione occupabatur à latronibus, quod tandem Lucilius Bassus deditione cepit.

Ioseph. 3. bel. 2. & 5. bel. 8. & 7. bel. 25.

149.

HEROMITH, villa in Daroma. Hieron. in loc. Hebr.

150.

HOLON, quæ & Helon, vrbs Leuitarum de tribu Iuda, vel Simeonis Leuitis data. Ios. 15. 21. 1. Par. 6.

151.

IAGVR ciuitas. Ios. 15. Hieronymus in loc. Hebraicis.

152.

IAMVEL, in tribu Iuda: erat vsque ætatem Hieronymi oppidum Palestinæ. Hieron. in loc. Hebr.

153.

IANVM ciuitas. Ios. 15. Hieronymus in loc. Hebraicis.

154.

IARDAN vicus adiacens Arabum finibus: vbi meridiana Iudææ pars terminatur. Iosephus 3. bell. 2.

155.

IECDAN in tribu Iuda, Hieronymus in loc. Hebraicis.

156.

IECTEL, ciuitas in tribu Iuda. Ios. 15. quidam Simeonis esse dicunt ex Ios. 21. Eusebio Petra, Syris verò ReKem dicitur.

157.

IECTHEEL petra, ex qua Amasias præcipitavit decem millia Idumæorum. 4. Reg.

14. est & Iethoel, nomen petrae in Regnorum libris, vt ait Hieronymus, & interpretatur a credinem dentium. Lyranus. Vide infra 203. & III. 2. Par. 25.

158.

IEDNA in sexto ab Eleutheropoli lapide Ipergentibus Chebron. Hieronymus in locis Hebraicis.

159.

IEPTA ciuitas. Ios. 15.

160.

IERIMOTH, quæ & Ierimuth, Hieronymus. Ios. 10. 12. 15. Imo Iarimoth, apud Hebræos Iarmuth, vrbs potens: cuius Rex, cum alijs quatuor regibus pugnans contra Iosue, captus & occisus est, ipsam autem ciuitatem subuertit Iosue. distat ac Eleutheropoli quarto lapide. Hieronymus in loc. Hebraic. 2. Esdr. 11. Hieron. in loc. Hebr.

161.

IERMVS in tribu Iuda. erat autem vsque tempora Hieronymi villa Iermucha in decimo ab Eleutheropoli miliario ascendentibus Aeliam. Hieron in loc. Hebr.

162.

IERVEL solitudo. 2. Paral. 20.

163.

IETHABA, vrbs antiqua Iudææ. Hieron. in loc. Hebraic.

164.

IETHAEL, in tribu Iuda. Hieronymus in loc. Hebraicis.

165.

IETHAN, Ieta, hoc est, declinans vel extendens, ciuitas sacerdotalis, hodieque vicus est prægrandis in decimo octauo ab Eleutheropoli ad Australem partem in Daroma, & notant viri doctissimi eandem hanc esse videri, quæ infra Iota appellatur, licet plerique diuersum sentiant. Hieron in loc. Hebr. Ios. 21.

166.

IETHER, quæ & Iether, excellens Leuitarum ciuitas, ad quam David misit munera: inde Iethræus & Iethrites, tempore Hieronymi dicebatur Iethira, villa prægrandis in interiore Daroma, iuxta Malathan, in vicesimo miliario Eleutheropoleos, habitatoresque eius omnes tum Christiani erant. Hieronymus in locis Hebraicis. Ios. 15. 21. 1. Par. 6. 3. Reg. 30. 2. Reg. 23.

167.

IETHNAN ciuitas. Ios. 15.

168.

IETTAN, in tribu Iuda. Hieronymus in loc. Hebraic.

169. IEZ-

169.

I E Z R A E L, alia ab illa, de qua alibi diximus, quæ & Iezraëli, ciuitas, nomen accepit à Iezrael filio Ephratæ, aut Etham, in qua habitabat Naboth, vt Hieronymus vult. Ex hac fuit Achinoam vxor Daudis, mater Ammon, qui primogenitus erat Daudis, occisus postea ab Absolon, quod stuprum intulisset sorori suæ Thamar. fuit etiam hæc patria fortissimi viri Amasa, principis militiæ Absolon.

Ios. 15. 17. 19. Iud. 6. 1. Reg. 25. 27. 30. 2. Reg. 2. 3. 17. 3. Reg. 21. Hieron. in 1. Par. 3. & in quæst.

170.

I O T A, alias Locne, hebraicè Iutha, hoc est, declinans, vel extendens, ciuitas. Ios. 15, data Leuitis, si vera est quorundam sententia, de qua in Iethan diximus.

171.

I V C A D A M ciuitas. Ios. 15.

172.

D E S E R T V M Iuda. Iud. 1.

173.

D E S E R T V M Iudææ. Psal. 62. 1. Reg. 22. vbi Ioânes baptista prædicauit poenitentiam. Matt. 3.

174.

M O N T A N A Iudææ; incipiunt confluere iuxta Emaus, & terminantur vnius diei itinere ab Hebron. Sunt in ijs vrbes.

3. Par. 28. Luc. 2. Ios. 12. ant. 1. & 1. bell. 1. VVil. Tyr. 14. bel. f. 12. Hieron. in Danek. Breidenb.

175.

L A B O T H, in tribu Iuda. Hieron. in locis Hebr.

176.

L E B N A, quæ & Lobna, & Labana, vrbs Leuitarum fortis & munita, non longè à Lachis distita. Habuerat priscis temporibus Regem, quo interfecto, Iosue etiam ipsam expugnauit. Postquam ad Monarchiam deuenisset status Iudæorum, propter impietatem Regis Ioram filij Iosaphat, defecit ab eo Lebna, tandem obsessa fuit à Sennacherib rege Assyriorum. Nunc villa est in regione Eleuthropolitana, quæ appellatur Lobna. de qua scribit Isaias, vt autor Hieronymus. Quidam hæc ponunt in tribu Dan.

Ios. 10. 12. 15. 21. 4. Reg. 3. 18. 19. 23. 24. 1. Par. 6. 2. Par. 21. Isa. 37. 30. Ier. 52.

177.

L E E M A S ciuitas. Ios. 15. 1. Paral. 20.

178.

L I N G V A maris mortui. Hic Iordanis egreditur mare mortuum, sed paulò post subterraneis & secretis quibusdam meatibus, terra absorbetur, atque inde in marium aliquod euoluitur. hæc ita se accepisse à Saracenis refert. Brocardus, atque alij eadem testantur.

Ios. 25. 18. Brocard. itin. 6. Breidenb. eod.

179.

S P E L V N C A Lot, in qua inebriatus ille

cum duabus filiabus suis concubuit: quarum senior peperit Moab, patrem Moabitarum, iunior autem Ammō, patrem Ammonitarum. Apparet speluncam adhuc ostendi solitam ætate Hieronymi.

Gen. 19. Hieron. in epit. Paula. & alib.

180.

M A C E D A ciuitas, quam cepit Iosue, cum liberasset Madianitas, eiusque Regem & habitatores omnes interfecit. est in octauo miliario Eleutheropoleos, contra solis ortum.

Ios. 15. 12. 13. Brocard. itin. 7. Breid. eod. Hieron. in loc. Hebr.

181.

S P E L V N C A Maceda. In hac se absconderunt quinq; reges Amorrhæorum, cum cæso ab Iosue exercitu, etiam ipsi fugam capessissent. Sed deprehensi, clauso ad momentum spelunca lapide, ne quisquam fugientium euaderet, tandem euctos inde, suspendit ab arbore, ex singulis stipitibus singulos.

Ios. 10. Brocard. itin. 6. Breid. eod.

182.

M A G D A L G A D, hoc est, turris felicitatis, ciuitas. Ios. 15.

183.

C O N V A L L I S Mambre, quæ & vallis Hebron, fertilis & amœna valde, in qua habitabat Abraham in tabernaculo, vbi & tres Angelos hospitio suscepit, pedes eorum lauit, & sub ilice siue quercu Mambre ministravit ad mensam: vidit autem tres, & vnum adorauit, quod nimirum summæ & tremendæ Trinitatis admirabile mysterium est: vidit, ait Hieronymus, diem Christi, & lætatus est. Arbor autem ipsa, quam & Terebinthum vocat Hieronymus, durauit vsque ad imperium Constantij iunioris, & ætatem Hieronymi: monstrabatur autem peruetus, & annos magnitudine indicans. Cumque à Christianis tunc ibidem Ecclesia esset ædificata, à cunctis in circuitu gētibus Terebinthus illa, velut insigni quodam numine conseruata, superstitiosè colebatur, eò quod Abraham sub ea quondam Angelos accepisset hospitio. Enimuerò beata Helena, Constantini filij instinctu, ad arborem Mambre, quæ nunc Terebinthus dicitur, quindecim stadijs meridiem versus vicinam habes Hebron; à Ierosolymis autem abest ducenta circiter & quinquaginta stadia, vbi vera certaque fama est, vnà cum Angelis contra Sodomam euntibus, & filium Dei hospitio acceptum esse ab Abraham, ab eoque Isaaci procreationem annunciatam, maximum ornatissimumque templum erexit: intellexerat enim Constantinus veteres Græcæ superstitionis aras sub ea construxisse, Græcis sacrificijs isthic operatos esse, vinum libasse, thura adoleuisse, bouem, hircum & gallum sacrificasse, lucernas oleo infuso apposuisse, placentas obtulisse, quosdam etiam nummos & varij generis vnguenta in vicinum puteum coniecisse, ita vt rerum coniectarum ingenti copia aqua inutilis sit reddita, quod sanè Constantini vxoris

Gen. 13. 18. 24. 25. 35. 37. 49. 50. Broc. itin. 6. Breid. eod. Salig tom. 1. cap. 5. Vitriac. 85. Hieron. in epi. Paula. & qu. heb. & in loc. Hebr.

Niceph. 8. hist. Eccl. 30.

mater cum fortè istuc transiret, visum genero ipsi renunciauit: Animaduertat enim æstiuo tempore, loci incolas, longinquiores etiam Palæstinos, Phœnices, Arabes annuas ferias in ea regione peragere. Et conuentus celebritasque ea grata fuerat omnibus: Iudæis quidē, quod Patriarcham, generisque sui principem iactarent Abrahamum, Græcis verò propter Angelorum in eum locum aduentum. Christianis porrò, quod à Deo dilecto illi id prædictum fgerat, quod multis postea sæculis de virgine futurum fuerat. Qua re Constantinus cognita, Episcopis Palæstinis vitio vertebat, imprimisque Eusebium Pamphili perstringebat, quod sic tam sanctum locum despexissent. Itaque Episcopis Phœnicia mandauit, vt ex ipsis fundamentis aræ euerterentur, simulacra igne comburerentur, ac templum ibi tantæ antiquitatis nomini conueniens extrueretur, in quo diuinum numen Ecclesiæ recepto riuu coleretur, locusque de cætero à contaminatione omni liber esset. Quod si quis deinceps eiusmodi quicquam facere deprehensus esset, eum graui multatum iri pœna constituit. Atque imperata hæc ad rem collata, legitimum consecuta sunt exitum. Adscripsimus totum hunc locum ex Nicephoro: nimis enim delicati sunt, qui his legendis oleum & operam absumi clamant. Intelligimus illud Hieronymi, quod supra posueramus: Vidit diē Christi Abraham, quod scrupulum illi moueat, cui ignotum sit Græcos vnum, quem dicitur adorasse, intellexisse Christum, qui tum Abrahæ apparuerit; Angelos verò illos fuisse, qui postea Sodomam subuerterint, ideoque horū sententiam, vt ferè, facit, sequitur Hieronymus, cum Latini plerique, per tres, tres personas: per vnum, vnum Deum intelligāt. Ostenditur adhuc hodie, ait Saligniacus, ilex illa, ante ostium tabernaculi Abrahæ: nam licet antiqua ilex aruerit, tamen ex eius radice alia pullulauit, cuius folia paullo maiora sunt folijs lenlicii: fructus vt quercuum.

184.

Iof. 15.
Hieron. in
oc. Hebr.

MAON, ciuitas in campestribus, sita est ad dexteram Iesimon, contra solis ortum Daromæ. Notant autem Benedictus & Xantes Pagninus Theologi Iud. 10. Maon esse vbi nos legimus Chanaan.

185.

1. Reg. 23.
24. 25.
Brocard.
itin. 6.
Bred. eod.

DESERTVM Maon, nemorosum & plenum faucibus & cauernis: in quo erant campestria & petra diuisionis: est confine deserto Carmeli & deserto Pharan. Hūc locum Dauid diu incoluit, atque hic tanquam in abdito delitescbat.

186.

Num 34.
Iof. 3.
Zach. 14.
Ezec. 47.
Cibi. He.
4. Fidr. 5.
Hieron. in
10e. Zach.
& alibi.

MARE mortuū, dictum & mare salsum, salis, & salinarum; Araba, quod Latine solitudinis seu deserti, item mare primum, Orientale, Sodomiticū, & lacus Asphaltitis, hoc est, bituminis, olim. Vallis syluestris, amœna nemora significans, delitijs & fertilitate laudatissima, Iordaneque medio irrigua, ideoque

paradiso Domini comparabatur, quo tempore quinque Sodomorum reges magno proelio ab Assyrijs superati sunt, capto etiam Lot filio fratris Abrahæ, qui eam sibi terram, vti fertilissimam, non multo ante delegerat. Sed huius pristinam foelicitatem Iericho & Engaddi patrio balsamo, cannisque mellis ostentant. Sed ait Dominus ad Abraham: Clamor Sodomorum & Gomorrhæorum multiplicatus est, & peccatum eorum aggrauatum est nimis. Descendam, vt videbo vtrum clamorem, qui venit ad me, opere compleuerint. Neque valuit tot sceleribus condonandis deprecatio viri iustissimi toties repetita; iam enim & ipse verecundabatur, stupebat ad illam Dei clementiam, quod in quinq; maximis vrbibus, nec decem quidem iusti inuenirentur. gatur tentant in Angelis, quod in bruta admiserant, & demisso cælitus igne, in testimonium cælestis iustitiæ & exemplum posterorum, cōflagrarunt vrbes quatuor regis, quarum nomina Sodom, Gomorrha, Adama, Seboim, vnde & Pentapolis nomen acceperunt. Quod nomen videtur habuisse; nam Segor, que quinta fuit, non est subuersa. Subuersus autem locus ille igne & sulphure, factus est lacus pestilens & horribilis, cuius latitudo est quinque, vt alij volunt, sex miliariorum, longitudo autem iter habet quatuor aut quinque dierum: Iosephus verò dicit eius longitudinem esse quingentorum octoginta stadiorum, ad Zoara vsque Arabiæ: latitudo verò est centum quinquaginta stadiorum. Est enim ipse quidem falsus & sterilis. nimia verò leuitate etiā quæ grauissima sunt, in eo fluitant: demergi autem in profundum nec de industria quis facillè potest. Denique Vespasianus, qui eius visendi causa illuc venerat, iussit quosdam natandi inscios, vinctos post terga manibus in altum proijci, & euenit omnibus tanquam vi spiritus sursum repulso desuper fluitare. Est adhuc mirabilis coloris mutatio, quæ ter in dies singulos superficiem vertit, & solis radijs variata resplendet. Multis autem locis vomit nigras bituminis glebas, & super vndam & habitu & magnitudine tauris sine capitibus assimiles natant. Ad eas autem cum lacus exercitores accesserint, nati quod aggestum est, sed naues trahūt, & quia lentum est, repletas eas abrumpere nequeunt, sed quasi religata scapha pendet à cumulo, donec mēstruo mulieris atq; vrina præluatur. est autem vtile, non modò ad compaginem nauium, sed ad corporum etiam curationem multis remedijs admiscetur. Denique adhuc in lacu diuini reliquias ignis & oppidorum videri licet imagines, & renascentes in fructibus cineres, qui colore quidem sunt edulibus similes, sed carpentium manibus in fumum dissoluuntur. Aquæ sunt spissæ, sordidæ, foetidæ, amarissimæ, & supra alias marinas salis, in quo quod vult nihil reperiri queat, atque inde mortuum nominatur. Quia si Iordanes illuc influens pisces rapuerit, cum augetur imbribus, statim moriuntur, & pinguibus aquis supernant, nihilq; viuum in eo submergitur. Bitumen ipsum, vnde Asphaltites, ex imo fundo ebullit,

Gen. 14. &
ibi. Hiero.

Gen. 13.
Ioseph 5.
ll. 4.
Gen. 18.

Gen. 19.
Deut. 29.
Sep. 10.
Salign. tom.
9. cap. 6.
VVil Tyr.
16. bel. 6.

Broc. iti 6.
Bred. eod.
Ioseph 5.
bel. Iud. 5.

Fretellus.
Vitriac.
cap. 53.
Hieron. in
Ezec. 47.
Ioseph lib.
cōt. Apion.
Paschal.
itin. 170.

quod

Quod vento agitante concretum & littori appulsum in magna colligitur quantitate; resouitur menstruo, fitque ex eo venenum. Lacus ipse etiamnum in modum camini infernalis perpetuis exaestuatur vaporibus, quorum halitu littora & montes vtrinque ad quinque miliaria sterilia squalent.

Nauigat. lib. 16. 16.

Scribit Lodouicus Romanus: astrui posse, tres esse vrbes, quæ singulæ in cliuo singulorum montium sint positæ. & circiter altitudinem trium vel quatuor cubitorum adhuc visitur nescio quid instar sanguinis, quasi exprimat rubicantem ceram humo admixtam: tota circum regio aquarum præsertim expers est.

187.

MA R E S A, quæ & Meresias vrbs inclita, patria fuit, vt quidam aiunt, Prophetæ Micheæ. Ios. 15. 1. Par. 2. 4. 2. Par. 11. 14. 20. 2. Machab. 12. Mich. 1.

188.

HI C A s a Aethiopum Regem Zaram cum decies certenis millibus Aethiopum debellauit, & persecutus est vsque Gerara, eamque cepit. 2. Mach. 12.

189.

MA R E T H, ciuitas. Ios. 15.

190.

MA S E P H A, ciuitas. Ios. 25.

191.

ME D D I N, ciuitas in deserto. Ios. 15.

192.

SE P V L C R V M Micheæ, vbi tempore Hieronymi erat Ecclesia. Hieron. in Epitaph. Paulæ, & in loc. Hebr.

193.

Ierem. 26. Mich. 1. Hieron. in epitaph. Paulæ, & in loc. Hebr. **M**O R A S T H I, vicus iuxta Eleutheropolim, ad Orientem eius, in quo natus fuit Micheas, vnde Morasthites nominatus. Ibi ostendebatur sepulcrum Micheæ, vt iam diximus.

194.

ME C H A N V M, Hieronymi tempore villa ascendentibus de Eleutheropoli Aeliam in octauo lapide. Hiero. de loc. Hebr. lit. B.

195.

NA A M A, aliâs Neama, ciuitas pulchra & decora. Ios. 15.

196.

NE B S A N, Hieronymo Nepsam, ciuitas. Ios. 15. Hieron. in loc. Hebr.

197.

NE S I B, ciuitas. Ios. 15. Hieronymi tempore vocabatur Nasib. in septimo miliario Eleutheropoleos pergentibus Chebron. Hieron. in loc. Hebr.

198.

NE T O P H A T I, quæ & Netupha, & Netuphati, ciuitas vnde Netophatites 2. Reg. 23. & alibi.

199.

OD O L L A, Odollam, quæ & Adullam, Hieronymo Adollam, vrbs antiqua; magna & regia cuius regem Iosue occidit; hanc postea ædificijs muniuit Ionathas: atque in hac Sabbatum egit Iudas Machabæus est, ait Hieronymus, vsque hodie vicus paruus ad Orientem Eleutheropoleos.

Genes. 38. Ios. 12. 15. 1. Para. 11. 2. Par. 11. Mich. 1. 2. Esdr. 11. 2. Mac. 12. Hieron. in loc. Hebr.

200.

PE T R A, iuxta speluncam Odollam. 1. Paralip. 11.

201.

SP E L V N C A Odollam, in ipsa Petra fuit, locus natura tutus & munitus, in quam cum Dauid fugisset à facie Saul. ibique multos angustia & ære alieno oppressos ad se confugiens susciperet, factus est princeps quadringentorum virorum. Habuit eundem vsu spelunca hæc tempore Christianorum: Nam Turci cum ea loca populabundi deuenissent, fugarunt habitatores vicinorum locorum, & sese, cum vxoribus, liberis, armentis & gregibus huc contulerunt.

1. R. g. 22. 2. Reg. 23. 1. Par. 11.

Vvil. Tyr. 15. bel. sa. 6

202.

PE N T A P O L I S, regio quinque ciuitatem nempe Sodomæ, Gomorthæ, Adamæ, Seboim, & Segor; quarum quatuor primas Deus caelesti igne perdidit: Segor autem precibus Lot seruata, post Lot abcessum euerfa est, Genes. 19. Nauc. par. 1. Chron.

Hieron. in Epiaph. Paulæ. Salig. 10. 9. cap. 6.

203.

PE T R A, ab ascensu Scorpionis terminus Amorrhæi. Iud. 1. vide infra 211.

204.

RA B B A, vrbs in tribu Iuda. Ierem. 46.

205.

RA M A, villa in excelso colle posita, iuxta Thecuam, in via qua itur in Hebron: ex qua videri poterat Iordanis, mons Abarim, mare mortuum, Arabia, mons Seir, & totum littus maris magni à Ioppe vsque Gazam. Erant autem plures huius nominis villæ, omnesque in colle positæ: Rama enim excessum interpretatur. Brocard. itin. 6. Breid. ibid.

Hieron. in Matth. 2.

206.

RE B B O, villa in finibus Eleutheropoleos, ad solis ortum, Hieron. de loc. Hebr.

207.

RV M A, aliâs Roma, Hebræis & Hieronymo Duma vocatur: vrbs grandis & patria vxoris Ioachim, regis Iuda. Ios. 15. 4. Reg. 23. Hieron. in loc. Hebr. lit. D.

G 3 208. M O N A

208.

MONASTERIUM S. Sabbæ Abbatis. est ad Austrum Herodij, inter Herodium & Thecuam; vbi præfuit quatuordecim millibus monachorum annis tredecim: Breidenbach. collocat inter mare mortuum & Iericho. 15. Iulij & 19.

209.

SACHACA, aliàs Sacha, vel Schatha, ciuitas. Ios. 15.

210.

SALINAE, id est, fossæ seu palustra, in quibus aqua maris calore solis decoquebatur, & fiebat sal. Ezech. 47. i. Mach. 10. 11.

211.

VALLIS salinarum, seu salis, Hebraicè Gemela, aliàs Mela dicta; in qua Dauid percussit octodecim millia Idumæorum, & rediens erexit sibi fornacem triumphalem. Ibidem & Ioab duodecim millia deleuit. & Amasias decem vel viginti Idumæorum millia, atque alia decem millia præcipitavit de rupe, & petra Iesteel, quæ videtur eadem esse, quam supra posuimus, 203. 157.

212.

CIVITAS salis, vrbs. Ios. 15.

213.

SAMA, aliàs Samaa, & Same, ciuitas. Ios. 15.

214.

SAMIR ciuitas, sita in monte. 15.

215.

SANAN ciuitas. Ios. 15, Hieronymo Senam seft.

216.

SEPHATA, & Saphata, vallis iuxta Maresa; vbi Afa rex maximo prælio profligauit Aetiopes, vt supra notauimus. 188. 2. Para. 14. Ioseph. 8. antiq. Iud. 12.

217.

SPELVNCA Saul; in hac Dauid cum suis latitans, abscedit oram pallij Saul inibi ventrem exonerantis. 1. Reg. 22. 24. Psal. 141.

218.

SEGOR, vrbs paruula, prius Bala, siue Bale. Bela, Hebraicè Saliffa, Latinè vitula conternans, vitiosè consternans vocabatur, quod scilicet tertio terræmotu absorpta sit & prostrata; Syriacè nunc Zoar, Zooara, & Soar. Secora dicitur: nunc Balezona vocatur, vt Hieronymus in Osee autor est. Sola hæc ex quinque vrbibus Pentapoleos precibus Lot de incendio seruata est. Apud eam gignitur balsamum, & poma palmarum antiquæ vbertatis indicia

Vsq̄ue ætatem Hieronymi adhuc habitatoribus proprijs frequentabatur, eratque in ea positum Romanorum militum præsidium, vulgari autem appellatione tum * Palmer dicebatur: de Iericho quinque leucis distat, posita sub monte Engaddi.

219.

SEIR mons, & prouincia in montibus sita. In hoc olim habitauerunt Horrai gigantes, qui & Chotrai dicuntur, iisdem consonantibus & punctis: quibus expulsis atque deletis, Esau eum suis posteris montem hunc possedit, & inhabitauit; à cuius cognomine Seir, eò quod pilosus & hispidus esset, etiam mons ipse, & montis regio nomen accepit. Vnde & aliquoties mons Esau appellatur; à quo & ipsa vrbs postea sortita est vocabulum. Nominatur & Seir desertum à Breidenbachio.

220.

SI LEI, in tribu Iuda. Hieron. in loc. Hebr.

221.

SEPHATA vallis; vide supra 216.

222.

SIN, vel Zin, oppidum, quod & Senna, & Sina vocatur; estque terminus Iudæ versus Septentrionem, in septimo lapide à Iericho. Num. 34. Ios. 15. Hieron. in loc. Hebr.

223.

SIOR, ciuitas in tribu Iuda. Ios. 15. Hieronymus in loc. Hebr.

224.

SIRA, Syra; Hieronymo Seira, puteus, vel cisterna, distat ab Hierosolymis stadijs viginti; vnde reuocatum Abner principem militiæ Israel, sceleratè interfecit Ioab. 2. Reg. 3. & ibi Liran. Ioseph. antiq. 7. Hieron. in loc. Hebr. Est & Idumææ ciuitas Seira quam etiam cepit. Iosue. 4. Reg. 8. Hieron. in loc. Hebr.

225.

SIS, clius eminens, per quem cum ascenderent filii Seir & Ammon, magno miraculo à Iosaphat rege Iuda profligati sunt.

226.

SOCHO, quæ & Sohot Iudæ, & quidem aliquoties deprauatè legitur Socoth, vrbs sita in campo, inter quam & Azecham castrametati sunt Philistæi contra Saulem, vbi Goliath de Geth, cum diu insultasset exercitui Dei viuientis, tandem à Dauide prosternitur, quam cum Roboam muniuisset ædificijs, tandem ceperunt Philistæi. Distat ab Azecha & Maceda tribus leucis contra Orientem non longe à Nobe. Ait autem Hieronymus etiam hodie ostendi viculos duos pergentibus Aeliam de Eletheropoli, in nono miliario viæ publi-

Vvil. Tyr. 22. bell. 30. Vitr. c. 53. * al. Pan-nier.

Gen. 14. 36. Deut. 2. 1. Paral. 4. Isai. 22. Brocard. itm. 4. & 6. Breid. eod. Abdia. 1. & ibi. Hiero. Mallach.

2. Par. 20. Ioseph. 9. antiq. 1.

Ios. 15. Brocard. itm. 7. Breidenb. eod. 1. Reg. 17. 19. 2. Par. 11. 2. Par. 28.